Gemeente Kerkrade

Nota van toelichting

Nummer.: 21Tl065	**Kerkrade,** 22 september 2021

Behorend bij ontwerpbesluit nummer 21Rb062

Onderwerp
Instellen integriteitscommissie

Beslispunten

I. Een integriteitscommissie in te stellen en de taken, de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze vast te leggen.
II. Voor de resterende raadsperiode de leden van het Seniorenconvent te benoemen als leden van de integriteitscommissie.
III. De integriteitscommissie de opdracht te geven om in de volgende raadsperiode een protocol integriteitsmelding op te stellen en dit ter besluitvorming aan de raad voor te leggen.

Inleiding
De gemeenteraad heeft in 2015 een gedragscode voor zichzelf vastgesteld. De gedragscode geeft richting aan het integer handelen. Ook voor het college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie zijn gedragscodes vastgesteld. Integer handelen is van belang voor iedereen. Een gedragscode is echter maar een onderdeel van de integriteitsaanpak of zoals de VNG het omschrijft:
'Goed integriteitsbeleid gaat verder dan het vaststellen van een gedragscode. Belangrijk is dat men bekend is met de gemaakte integriteitsafspraken en dat er periodiek aandacht is voor integriteit om dilemma's en vragen te kunnen bespreken.'[1]

Op dit moment heeft de gemeenteraad geen procedure voor integriteitsvraagstukken en geen structuur voor continue aandacht voor integriteitsbeleid terwijl het thema integriteit dermate van belang is dat een continue en duidelijke aanpak van belang is. Deze aanpak bestaat enerzijds uit procedurele duidelijkheid en anderzijds uit bewustwording en doorontwikkeling. Voorgesteld wordt om een integriteitscommissie in te stellen die samen met de burgemeester kartrekker is voor het thema integriteit.

Doelstelling
Borgen dat er vanuit de raad een afvaardiging aan zet is om bewustwording en doorontwikkeling op het gebied van integriteit mede vorm te geven (preventief) en procedurele duidelijkheid te creeren indien er sprake is van een bestuurlijk inteigriteitsvraagstuk (reactief).

[1] Artikel op de website van de VNG; Integriteitsbeleid en –onderzoek, onderdeel van de Toolkit integriteit bestuurders (https://vng.nl/artikelen/integriteitsbeleid-en-onderzoek)

Argumenten
Integriteit heeft blijvende aandacht nodig. Dit raadsvoorstel bevat een aanpak om gestructureerd aandacht te schenken aan het thema integriteit. Deze aanpak is in tweeën geknipt omdat in maart 2022 de gemeenteraadsverkiezingen zijn. Het is dan een logisch moment om met de nieuwe raad weer stappen te zetten in het integriteitsbewustzijn maar de commissie en raad zijn dan ook aan zet om inhoudelijke keuzes te maken bijvoorbeeld over de omgang met integriteitsmeldingen en actualisatie van de gedragscodes. Ook voor de samenstelling van de commissie wordt een praktische oplossing voorgesteld voor de resterende maanden van deze raadsperiode.

De eerste stap is het instellen van een integriteitscommissie bestaande uit een afvaardiging van de gemeenteraad.

Doel en taak commissie
Doel van de commissie is bevorderen van integriteit en het ondersteunen van de burgemeester. De commissie ontwikkelt samen met de burgemeester beleid en procedures ten behoeve van het thema integriteit en bevordert het integriteitsbewustzijn binnen het bestuur.
De commissie heeft overleg met de burgemeester over integriteitsmeldingen.

Meldingen: proces
De commissie is niet aan zet om consequenties te verbinden aan vermeende schendingen, indien aan de orde is dat aan de gemeenteraad. De commissie draagt zorg voor een correcte procedure voor de omgang met een melding en voert de procedure uit. Hiervoor wordt het protocol integriteitsmelding gebruikt. Dit protocol wordt opgesteld door de integriteitscommissie in het begin van de volgende raadsperiode en ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. Er zijn al veel gemeenten en provincies die gebruik maken van een protocol. Er zijn dan ook via internet diverse protocollen te vinden die ieder ook weer lokale keuzes bevatten.
Mocht er in de komende maanden een bestuurlijke integriteitsmelding worden gemaakt worden de volgende stappen voorgesteld;

- Een melding wordt direct kenbaar gemaakt bij de commissie.
- De commissie bespreekt de melding.
- De commissie besluit over de vervolgaanpak op voorstel van de burgemeester.
- De gemeenteraad en het college worden (tussentijds) geïnformeerd over de melding en eventuele vervolgaanpak en uitkomsten.

Beleid en praktijk
De commissie is samen met de burgemeester aan zet om nieuwe ontwikkelingen te signaleren en om te zetten in beleid. Ook is de commissie aan zet om bijvoorbeeld de gedragscodes regelmatig aan de orde te stellen. Ook kan de commissie het initiatief nemen tot het organiseren van cursussen of andere bijeenkomsten tijdens de inwerkperiode van de nieuwe raad of gedurende de raadsperiode.

Samenstelling
De raad is vrij om de vorm en samenstelling te bepalen. Voorgesteld wordt om een raadscommissie in te stellen bestaande uit raadsleden met een vertegenwoordiger van iedere fractie. De voorgestelde taken van de commissie zijn beperkt tot het creëren van bewustwording, meedenken over de aanpak, overleg met de burgemeester en voorbereiden van stukken of bijeenkomsten en bij een melding een beperkte inhoudelijke afweging m.b.t. de procedure. Doel is dat de raad zelf aan zet is dus vandaar het voorstel om het ook bij de raad zelf te beleggen. Externe expertise kan ingeschakeld worden zodra het nodig is voor bijvoorbeeld een verder onderzoek bij een vermeende schending of specifieke

training. Andere vormen zoals een kleinere commissie of een werkgroep zijn mogelijk waarbij ook externen kunnen toetreden maar hebben een andere status en daarmee ook gevolgen voor bijvoorbeeld de geheimhouding en mogelijke financiële vergoedingen.

Gezien de raadsperiode bijna voorbij is, de gemeenteraadsverkiezingen zijn in maart 2022, wordt voorgesteld om voor de resterende periode de leden van het Seniorenconvent te benoemen als leden van de commissie integriteit.
Na de verkiezingen worden alle commissies opnieuw bemenst, ook de integriteitscommissie.
Gezien de rol en taak van de burgemeester (bevorderen bestuurlijke integriteit, artikel 170 Gemeentewet) is deze steeds aanwezig bij de vergaderingen. De commissie is samen met de burgemeester aan zet voor het uitvoeren van de genoemde taken.

Ondersteuning
De commissie wordt ondersteund door de griffier en de gemeentesecretaris die gevraagd en ongevraagd advies geven. Ook kan er een beroep worden gedaan op verdere ambtelijke en externe ondersteuning.

De tweede stap, direct na de gemeenteraadsverkiezingen, is gericht op het integriteitsbewustzijn van alle bestuurlijk betrokkenen en het uitwerken van een protocol integriteitsmelding. De integriteitscommissie is aan zet om initiatieven te nemen zoals het vormgeven van het inwerkprogramma. De gemeenteraad wenst in ieder geval een voorstel te ontvangen voor een protocol om zodoende een duidelijke procedure voorhanden te hebben in het geval van een integriteitsmelding. Deze opdracht is dan ook expliciet opgenomen in het raadsbesluit.

Kanttekeningen
Het gaat hier specifiek om de bestuurlijke integriteit. Het is echter niet altijd even duidelijk of het integriteit betreft en wie welke rol speelt. Het is aan de commissie om dit zorgvuldig af te wegen maar ook zaak om op voorhand zo duidelijk mogelijk te zijn over de mogelijkheden die een melder heeft, definities en de vervolgprocedure, daar dient het protocol voor.
Zo is er ook een klachtenverordening. Die ziet op de mogelijkheid om een klacht in te dienen over ambtenaren maar ook bestuurders. Er zal dan ook afstemming moeten plaatsvinden met de klachtencommissie.

Financiën
De voorgestelde aanpak heeft geen directe financiële gevolgen.

Communicatie
Via de website van de gemeenteraad van Kerkrade wordt gewezen op het bestaan van de integriteitscommissie en de mogelijkheid om een melding te maken.

Uitvoering
Per datum bekendmaking.

Bijlage
-